

Roll No.

D-3475

M. A. (Final) EXAMINATION, 2020

SANSKRIT

Paper Seventh

(काव्यशास्त्रम्)

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 100

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः। स्पष्टसुवाच्यलिप्यां प्रश्नाः समाधेयाः।

इकाई—I

1. आचार्य मम्मटानुसारं काव्यस्य प्रयोजनानि सविस्तरं स्पष्टीकुरुत।
20

अथवा

“लक्षणा तेन षड्विधा” इत्येनां कारिकां सोदाहरणं विशदीकुरुत।

इकाई—II

2. आचार्य मम्मटानुसारं ध्वनिकाव्यस्य भेदान् सोदाहरणं निरूपयत।
20

अथवा

“संकलनेन पुनरस्य ध्वनेस्त्रयो भेदाः, व्यङ्ग्यस्य त्रिरूपत्वात्।”
इत्यस्य व्याख्यां कृत्वा ध्वनौ व्यञ्जनायाः अनिवार्यतां निरूपयत।

(A-62) P. T. O.

[2]

इकाई—III

3. अधोलिखितकारिकायाः व्याख्यां कृत्वा काव्यदोषाणां निरूपणं कुरुत्— 20

मुख्यार्थहतिर्दोषो रसश्च मुख्यस्तदाश्रयाद् वाच्यः ।

उभयोपयोगिनः स्युः शब्दाद्यास्तेन तेष्वपि सः ॥

अथवा

आचार्य मम्मटानुसारं गुणस्य स्वरूपं वर्णयित्वा गुणानां भेदान् लिखत ।

इकाई—IV

4. काव्यप्रकाशाधारेण अधोलिखितेषु चतुर्णाम् अलङ्काराणां सोदाहरणं लक्षणं लिखत— 20

(i) श्लेषः

(ii) उपमा

(iii) समासोक्तिः

(iv) निदर्शना

(v) अर्थान्तरन्यासः

(vi) दृष्टान्तः

(vii) उत्प्रेक्षा

इकाई—V

5. विश्वनाथकृतं काव्यलक्षणं स्पष्टीकृत्य अन्यलक्षणानां खण्डनं निरूपयत । 20

अथवा

साहित्यदर्पणानुसारं रसस्वरूपस्य रसभेदानां च विवेचनं कुरुत ।

D-3475

(A-62)